

Χαιρετισμός της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας

Εκλεκτοί καλεσμένοι,

Κυρίες και κύριοι Σύεδροι,

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας χαιρετίζω το Επιστημονικό Συνέδριο «Αρχεία, Βιβλιοθήκες και Δίκαιο στην Κοινωνία της Πληροφορίας», που διοργανώνουν, από κοινού με την Εταιρεία μας, ο Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Ιστορικών Αρχείων και Βιβλιοθηκών του Υπουργείου Παιδείας και η Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, με συνεργαζόμενους φορείς την Εθνική Βιβλιοθήκη, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Τέτοιες πρωτοβουλίες αξίζουν πράγματι συγχαρητήρια, γιατί φέρνουν εγγύτερα τους εκπροσώπους των αρμόδιων φορέων και τα στελέχη Αρχείων και Βιβλιοθηκών με τους πανεπιστημιακούς, τους νομικούς και τους ειδικούς της πληροφορικής, αναπτύσσοντας τον διάλογο και έναν πρωτότυπο προβληματισμό χρήσιμο σε ολόκληρη την επιστημονική κοινότητα.

Η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (Ε.Α.Ε.), ο επιστημονικός σύλλογος των Ελλήνων αρχειονόμων, με περισσότερα από 300 μέλη, αρχειονόμους, ιστορικούς, ερευνητές, συντηρητές, ειδικούς επιστήμονες και πανεπιστημιακούς, από την εποχή της ίδρυσής της, το 1990, προσπάθησε να φέρει την ελληνική κοινωνία εγγύτερα στα αρχεία και την αρχειακή της κληρονομιά, η οποία συγκροτεί σημαντικό τμήμα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Παράλληλα, αξιοποιώντας τη διεθνή γνώση και εμπειρία, καθώς και τη σταθερή συνεργασία με το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων (I.C.A., International

Council on Archives / Conseil International des Archives) του οποίου είναι μέλος, η Εταιρεία μας έχει κατά καιρούς αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες, από τη μελέτη και θεωρητική επεξεργασία θεμάτων της αρχειονομίας, τη διάσωση και προστασία πάσης φύσεως αρχειακού υλικού και την προβολή και αξιοποίηση της αρχειακής μας κληρονομιάς, μέχρι την επιμόρφωση των Ελλήνων αρχειονόμων και την προώθηση και προαγωγή της αρχειακής έρευνας.

Από την τελευταία δεκαετία του περασμένου αιώνα, μέσα στο κλίμα των ραγδαίων κοινωνικοοικονομικών και τεχνολογικών αλλαγών στον ανεπτυγμένο κόσμο, που οδήγησαν σε συνολικό μετασχηματισμό ολόκληρου σχεδόν του πλανήτη, άρχισε να διαμορφώνεται σταδιακά η νέα κοινωνία της πληροφορίας. Στο νέο αυτό περιβάλλον αναπτύχθηκε ένας διεθνής διάλογος για τη φύση και τη χρήση της πληροφορίας στο σύγχρονο κόσμο, τις δυνατότητες/ τα όρια της πρόσβασης σε συνδυασμό με τα ατομικά και δημοκρατικά δικαιώματα, το ρόλο του αρχειονόμου όχι μόνο ως θεματοφύλακα της συλλογικής μνήμης αλλά συγχρόνως και διαχειριστή πολύπλοκων συστημάτων πληροφοριών κλπ.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία κινήθηκε με ενθουσιασμό για να ενδυναμώσει τον αδιάσπαστο ιστό μεταξύ αρχειακών και ερευνητικού κοινού, να αλλάξει την εικόνα των αρχειακών υπηρεσιών και να συμβάλει στη διατύπωση μιας εθνικής πολιτικής πρόσβασης που να συνδυάζει δημιουργικά το δημόσιο συμφέρον, την εθνική ασφάλεια και την προστασία της ιδιωτικής ζωής με το κορυφαίο πολιτικό και δημοκρατικό δικαίωμα του Έλληνα πολίτη στην πληροφόρηση. Οργάνωσε επίσης συναντήσεις και ημερίδες που στόχευαν ακριβώς στη διευκόλυνση της πρόσβασης στα αρχεία, ενώ το 2001 σε εκδήλωση με θέμα «Δικαίωμα στην πληροφόρηση: Νέα όρια και αντιφάσεις» αναδιατυπώθηκαν στους υπευθύνους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων του ν. 2472/1997 οι σοβαρές ενστάσεις της ερευνητικής και αρχειακής κοινότητας ως προς τα όρια της πρόσβασης. Μάλιστα τα πρακτικά των περισσότερων

συναντήσεων έχουν λάβει δημοσιότητα και αποτελούν χρήσιμα εργαλεία σε πολλούς επιστήμονες.

Οφείλουμε βεβαίως να επισημάνουμε ότι, μέσα σ' ένα περιβάλλον που αλλάζει δραματικά, τα ελληνικά ιδρύματα αποθησαύρισης της γνώσης, όπως τα Αρχεία και οι Βιβλιοθήκες, παρά τις συρρικνωμένες τους αρμοδιότητες και τα προβλήματα στελέχωσής τους, φαίνονται ότι κάνουν φιλότιμες προσπάθειες να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της νέας εποχής της πληροφορίας. Τα πρόσφατα προγράμματα διατήρησης, διαχείρισης και ψηφιοποίησης του περιεχομένου τους, οι ενιαίοι δικτυακοί τους τόποι, οι διαδικασίες βελτίωσης των υποδομών τους και η νέα αντίληψη για την εξυπηρέτηση του πολίτη δείχνουν αδιαμφισβήτητη πρόοδο. Έχουμε όμως να διατρέξουμε μεγάλο ακόμη διάστημα για να ανατρέψουμε τη μέτρια εικόνα της χώρα μας, τη στιγμή που στα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και στον υπόλοιπο ανεπτυγμένο κόσμο, οι διεθνείς δικτυώσεις Αρχείων και Βιβλιοθηκών ανταποκρίνονται στα σύνθετα αιτήματα της εποχής, τροφοδοτώντας εδώ και χρόνια πολλαπλές και παράλληλες έρευνες στο διεθνές επιστημονικό περιβάλλον. Από την άλλη μεριά, οι σπουδές και τα προγράμματα αρχειονομίας-βιβλιοθηκονομίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μας χρειάζονται συνεχώς βελτιώσεις και αναπροσαρμογές για να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες επαγγελματικές ανάγκες, ενώ ο θεσμικός ρόλος των επιστημονικών-επαγγελματικών οργανώσεων παραμένει περιθωριακός.

Η Εταιρεία μας με την «Διακήρυξη αρχών για την πρόσβαση στα αρχεία», που διατύπωσε επισήμως τον Ιανουάριο του 2004, έχει θέσει ένα λειτουργικό πλαίσιο που υπηρετεί τον υψηλό στόχο για αρχεία ανοικτά στην κοινωνία. Γιατί τα ανοικτά αρχεία στην έρευνα και στη γενικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη βαθαίνουν τη δημοκρατία, προάγουν την παιδεία και τη μόρφωση και αναδεικνύουν την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Κρατικό απόρρητο, δημόσιο συμφέρον, προσωπικά δεδομένα, πνευματική ιδιοκτησία, ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, λογοκρισία, διακρίσεις και

περιορισμοί στην πρόσβαση, οικονομική εκμετάλλευση και χρήση της πληροφορίας είναι μερικά από τα μείζονα θέματα που δεν απασχολούν μόνον τους νομικούς ή τους ειδικούς της τεκμηρίωσης, αλλά ολόκληρη την κοινωνία μας. Επιπλέον, η λεπτή ισορροπία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού αγαθού στην ψηφιακή εποχή, εποχή τεχνολογικής κοσμογονίας όπου τα μέσα και η εικόνα εισβάλλουν στον ιδιωτικό χώρο, συχνά ανατρέπεται, καταλύοντας κάθε έννοια προστασίας της προσωπικότητας. Για το λόγο αυτό αναμένουμε με μεγάλο ενδιαφέρον τις ανακοινώσεις των ειδικών που μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός πιο καθαρού τοπίου. Και με την ευκαιρία αυτή πρέπει να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα την κυρία Ευγενία Κεφαλληναίου, Ειδική Γραμματέα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας, για τη συμπαράστασή της, την κυρία Διονυσία Καλλινίκου, αναπληρώτρια καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, για τον όλο επιστημονικό σχεδιασμό του προγράμματος και βεβαίως την Οργανωτική Επιτροπή και τη Γραμματεία του Συνεδρίου μας.

Ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου και καλούμε τους εισηγητές και τους συνέδρους, όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τα πνευματικά ιδρύματα, και σε άλλες γόνιμες συνεργασίες στο μέλλον.

ΖΗΣΙΜΟΣ Χ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ
Ιστορικός – Αρχειονόμος
Πρόεδρος της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας